

Retrospectiva activității bursiere pentru anul 2008

Activitatea bursieră pe parcursul anului 2008 s-a derulat în două direcții. Prima direcție cuprinde primele 5 luni ale anului, perioadă în care s-a urmat cursul ascendent demarat la Bursa de Valori a Moldovei (BVM) în anii 2006-2007. Astfel, chiar din primele luni ale anului s-a menținut la o cotă destul de înaltă rulajul pieței interactive bursiere. În aceste luni, practic, nimic nu prevestea că în curând trendul va lua un sens invers. Specific pentru aceste luni este continuarea creșterii prețurile la acțiunile bancare, precum și la alte acțiuni emise de companii prospere din Moldova.

Odată, însă, cu începutul perioadei estivale a anului trecut, recesiunea care deja demarase din plin pe piețele de capital din lume s-a făcut resimțită și pe mica piață de capital din Moldova. Un alt factor care, la fel, a condiționat această recesiune au fost măsurile interne întreprinse de a stopa creșterea inflației. S-a trecut, astfel, chiar de la începutul verii la o fază în care activitatea bursieră a stagnat, și chiar a degradat calitativ până la finele anului analizat. Așadar, avem a doua direcție a activității bursiere ce cuprinde lunile iunie-decembrie a anului 2008. În perioada respectivă s-a manifestat stoparea și căderea prețurilor la acțiunile bancare, care erau și cele mai lichide titluri până la acel moment la BVM. Totodată, s-au redus drastic tranzacțiile pe segmentul de bază al bursei, vânzare-cumpărare în regim interactiv și au urmat căderi de preț la acțiunile emise de societăți ce activează în sectorul real al economiei. Efectul crizei s-a făcut resimțit dea binele la finele anului 2008, atunci când Agenția Proprietății Publice practic a suferit un eșec la ultima licitație desfășurată la BVM de la care se aștepta încasarea unor sume enorme de la înstrăinarea acțiunilor deținute de Stat.

Cu toate acestea și în anul 2008 s-a păstrat specificul pieței bursiere autohtone, și anume operațiuni bursiere sporadice și de proporții pe segmentele bursiere Licitare cu strigare și Oferte Publice. La fel, au persistat pe piață tranzacții pe anumite perioade de timp cu acțiuni aflate la un moment dat în vizorul investitorilor din interes de consolidare sau preluare a controlului societății respective.

Cele mai tranzacționate acțiuni ale anului 2008 pe toate porțiunile bursiere au fost titlurile emise de BC Moldova-Agroindbank SA cu un rulaj de peste 160 mil. lei. În ansamblu, doar 12 clase de acțiuni au înregistrat în anul 2008 la BVM un rulaj total de cca. 665 mil. lei sau cca. 67 din rulajul total bursier al anului.

În clasamentul celor mai lichide valori mobiliare după volum regăsim preponderent acțiunile ce au fost implicate în una sau câteva tranzacții derulate pe segmentele Oferte Publice, Licitarea acțiunilor de către Agenția Proprietății Publice și Licitare cu strigare. Prin urmare, tranzacții mari pe segmentul bursier interactiv al bursei nu au predominat.

Cele mai lichide acțiuni după volumul tranzacțiilor

NO	Denumirea societății	Codul ISIN a acțiunii	Volumul total, lei
1	BC MOLDOVA-AGROINDBANK	MD14AGIB1008	161 462 320
2	ZORILE	MD14ZORI1001	97 976 752
3	SIGMA	MD14SIMA1001	81 505 119
4	BC INVESTPRIVATBANK	MD14INPV1008	64 222 569
5	INTROSCOP	MD14TROS1007	54 036 836
6	BC UNIVERSALBANK	MD14UNNV1004	46 231 740
7	FARMACIA NR. 2 - CENTRALA	MD14FARE1005	36 773 653
8	TEBAS	MD14TEBS1007	31 089 212

9	AVIATEHNOLOGIE	MD14AVTE1003	24 070 155
10	COMBINATUL DE PIINE DIN BALTI	MD14COPB1007	23 005 776
11	MEZON	MD14MEZO1000	22 672 830
12	FARMACIA NR. 280	MD14MACI1009	21 558 634

Momentul menționat deja, este foarte bine relevat de un alt clasament al lichidității acțiunilor la BVM sistematizat după volum și tipul tranzacțiilor. Așadar, din multitudinea acțiunilor tranzacționate în regim interactiv (229 clase) doar 2 au intrat în topul respectiv (acțiunile emise de BC Moldova-Agroindbank SA – poziția 7 și cele SA Mezon – poziția 13).

Cele mai lichide acțiuni după volum pe tipuri de tranzacții bursiere

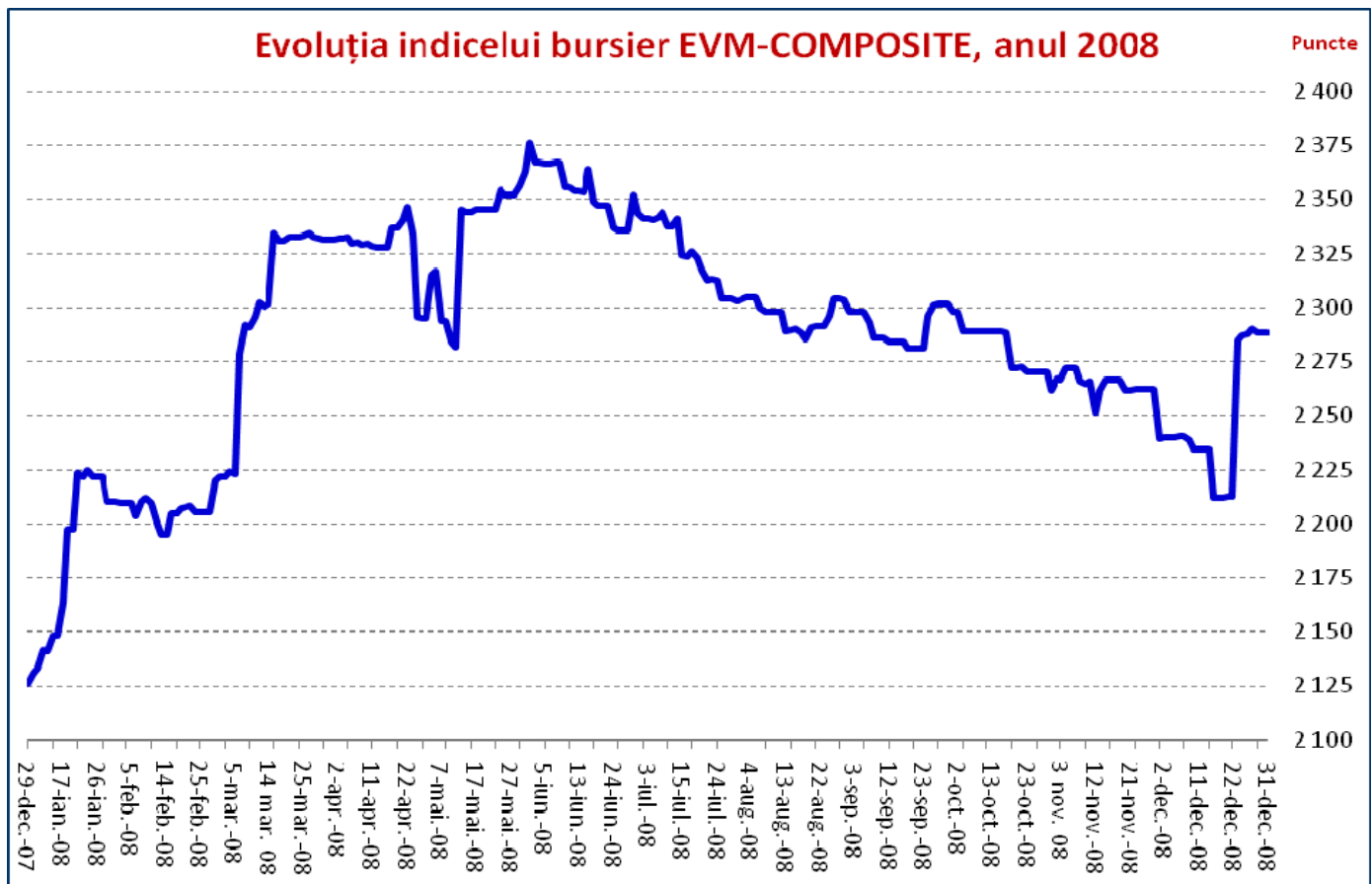
NO	Denumirea societatii	cod ulSIN a acțiunii	Volumul, lei	Tipul tranzactiei
1	ZORILE	MD14ZORI1001	86 040 735	Agentia proprietatii Publice
2	SIGMA	MD14SIMA1001	81 505 119	Agentia proprietatii Publice
3	BC INVESTPRIVATBANK	MD14INPV1008	64 222 569	Licitare cu strigare
4	BC MOLDOVA-AGROINDBANK	MD14AGIB1008	59 385 500	Oferta publica
5	BC MOLDOVA-AGROINDBANK	MD14AGIB1008	56 059 430	Licitare cu strigare
6	BC UNIVERSALBANK	MD14UNNV1004	46 020 180	Oferta publica
7	BC MOLDOVA-AGROINDBANK	MD14AGIB1008	46 017 390	Vinzare-cumparare
8	FARMACIA NR. 2 - CENTRALA	MD14FARE1005	36 773 653	Agentia proprietatii Publice
9	INTROSCOP	MD14TROS1007	32 055 730	Agentia proprietatii Publice
10	TEBAS	MD14TEBS1007	31 089 212	Agentia proprietatii Publice
11	AVIATEHNOLOGIE	MD14AVTE1003	24 070 155	Agentia proprietatii Publice
12	COMBINATUL DE PIINE DIN BALTI	MD14COPB1007	23 005 776	Licitare cu strigare
13	MEZON	MD14MEZO1000	22 373 638	Vinzare-cumparare
14	FARMACIA NR. 280	MD14MACI1009	21 489 645	Agentia proprietatii Publice
15	MAGISTRALA	MD14MAGI1005	17 729 661	Licitare cu strigare
16	INTROSCOP	MD14TROS1007	16 289 859	Licitare cu strigare
17	FARMACIA FARMACOPEIA	MD14OPEI1008	14 962 944	Agentia proprietatii Publice
18	CENTROFARM	MD14ROFA1003	14 590 217	Agentia proprietatii Publice
19	TRANSENERGO-REPARATIE	MD14TRAG1004	14 235 171	Agentia proprietatii Publice
20	FERMENTTUTUN	MD14FERM1001	12 432 918	Agentia proprietatii Publice
21	ZORILE	MD14ZORI1001	11 455 603	Licitare cu strigare
22	AGAT	MD14AGAT1006	10 703 096	Licitatie

Astfel, cele mai mari încasări în Bugetul de Stat s-au obținut în anul trecut de la înstrăinarea prin licitație bursieră unor investitori strategici a acțiunilor SA Zorile și SA Sigma.

Prin intermediul ofertelor publice cele mai mari sume cumpărătorii au achitat în același an pentru procurarea pachetelor de acțiuni la băncile comerciale Moldova-Agroindbank și Universalbank. Ținem să menționăm că, conform prevederilor legii toate ofertele publice derulate pe piața secundară a valorilor mobiliare se înregistrează în mod obligatoriu la BVM.

Pe ultima treaptă a clasamentului „Cele mai lichide acțiuni după volum pe tipuri de tranzacții bursiere” se află acțiunile emise de SA Agat. De la înstrăinarea acestor acțiuni s-a încasat cea mai mare sumă de bani pe segmentul bursier „Licitația acțiunilor fondurilor de investiții aflate în proces de lichidare”. Concretizăm, că în anul 2008 acest proces a fost definitivat.

Indicele bursier EVM-COMPOSITE ce arată evoluția de ansamblu a valorii de piață a tuturor acțiunilor admise spre tranzacționare la Bursa de Valori a Moldovei a înregistrat creștere pentru întreg anul 2008. Acest salt a valorii indicelui chiar și nu atât de mare are loc în anul când practic pe toate piețele de capital din lume au avut loc căderi drastice a indicilor ce monitorizează activitatea bursieră.

Evoluția, în ansamblu a valorii indicelui în anul 2008 s-a datorat în mare parte saltului pe parcursul primelor 5 luni ale anului respectiv. De altfel, cum s-a și remarcat la început, în această perioadă direcția activității bursiere a fost una ascendentă, continuându-se trendul anului precedent. Astfel, la 2 iunie 2008 s-a atins valoarea maximă în evoluția indicelui bursier EVM-COMPOSITE, 2376.0048 puncte sau mai mult cu + 249.925 puncte față de începutul anului.

Până aici, însă, a fost să fie perioada de creștere îndelungată a valorilor indicelui EVM-COMPOSITE, ce a demarat pe la lunii noiembrie a anului 2006. Pesimismul investitorilor de portofoliu care au investit în acțiunile companiilor din Moldova, în special a celor nerezidenți, s-a făcut resimțit pe toată durata de vară a anului trecut. În luna septembrie trendul descendent al indicelui puțin se opri, însă, în următoarele 2 luni declinul iarăși se accentuă. Stoparea căderii surveni tocmai spre mijlocul lunii decembrie 2008. Pe perioada lunilor iunie-decembrie 2008 valorile indicelui au coborât cu -87.4777 puncte, declin nu atât de mare, de altfel. Drept rezultat, pentru anul 2008 valoarea indicelui EVM-COMPOSITE a marcat o creștere cu + 162.4473 puncte sau + 7.74 %.

Remarcăm, aici, că comportamentul unor investitori și însăși căderea prețurilor care nu a fost atât de mare comparativ cu perioadele de creștere, a fost firească, motivat puternic de situația în declin de pe piețele de capital din vecinătate și din întreaga lume. **Optimismul că pe piața de capital din Moldova există și se vor regăsi valori mobiliare de interes investitorilor și cu potențial mare de creștere a**

cotațiilor rămâne viabil atât pentru anul curent, cât și pentru anii următori. Această piață dispune de multe rezerve și un potențial mare de absorbție a resurselor financiare.

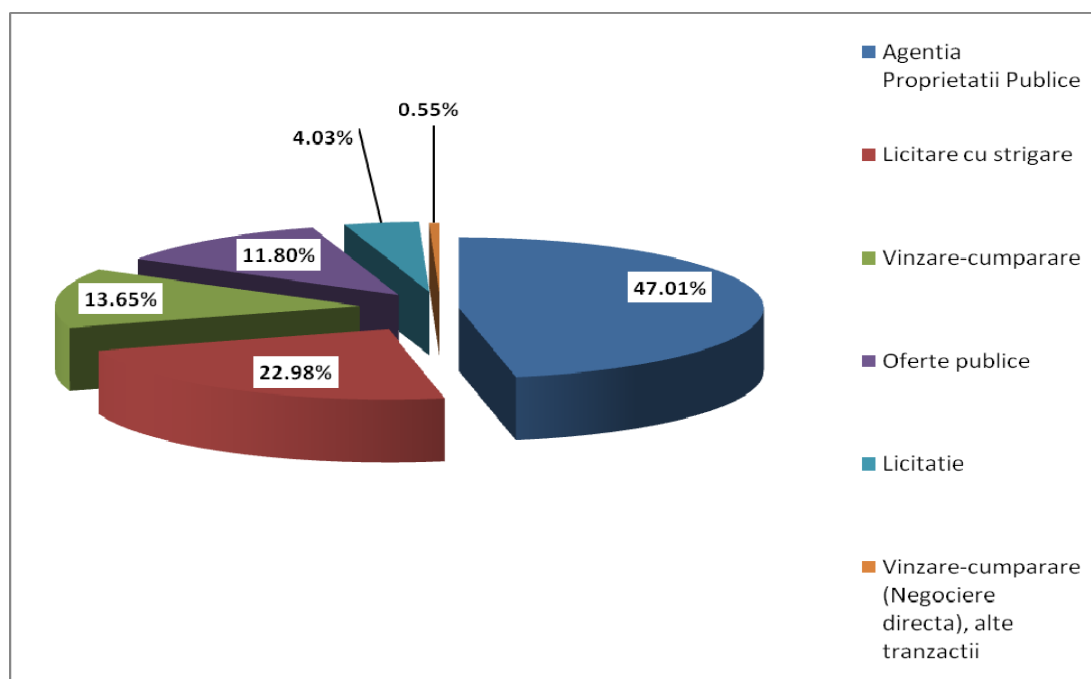
Indicatorii principali ai activității BVM pentru anul 2008 comparativ cu anul 2007 au fost următorii.

- În anul 2008 s-au înregistrat tranzacții la BVM în cadrul a 245 sesiuni bursiere față de 234 în anul 2007;
- Valoarea totală tranzacționată la BVM în 2008 a fost de 996.78 mln. lei sau mai puțin cu cca. 19 % față de anul 2007.

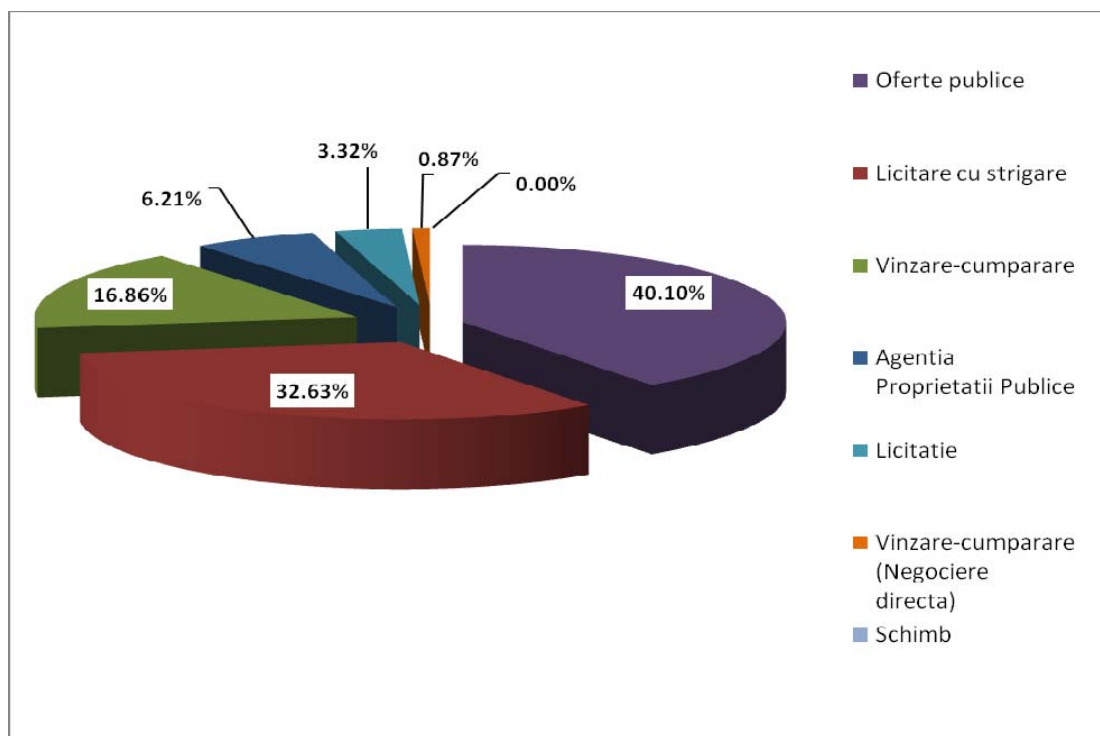
Tipul de tranzacție	Volumul, a. 2007, lei	Volumul, a. 2008, lei	Modificare, + / - %
Agentia Proprietatii Publice	76 560 940	468 538 189	511.98
Licitare cu strigare	402 513 719	229 024 643	-43.10
Vinzare-cumparare	207 990 667	136 056 134	-34.59
Oferte publice	494 635 858	117 601 773	-76.22
Licitatie	40 897 542	40 125 529	-1.89
Vinzare-cumparare (Negociere directa), alte tranzactii	10 745 933	5 434 063	-49.43
Schimb	43 020	-	-
Total	1 233 387 679	996 780 331	-19.18

Ținem să menționăm aici, succesul mare al Agenției Proprietății Publice, care a reușit în anul 2008 să încaseze o sumă enorm de mare (cca. 468.5 mil. lei) comparativ cu alți ani din urma licitațiilor desfășurate la BVM.

- În structura tranzacțiilor după volum au predominat vândit rulajele din cadrul operațiunilor bursiere cu acțiunile înstrăinate de Stat și la Licitațiile cu strigare (70 %), aspect caracteristic anului în cauză. Segmentul interactiv bursier a rămas cu mult în spatele celor 2 segmente premergătoare.

Pentru comparație în anul 2007 situația la acest capitol a fost similară, cu unica deosebire ca în structura tranzacțiilor după volum au predominat rulajele operațiunilor bursiere din cadrul ofertelor tender și licitațiilor cu strigare

- Rulajul mediu pe ședință/bursieră s-a redus de la 5.27 mil. lei pentru anul 2007 la 4.07 mil. lei pentru anul 2008;
- Cantitatea totală de acțiuni tranzacționată anul trecut la BVM a fost de 50.77 mil. unități valori mobiliare sau cu tocmai 8.07 mil. acțiuni mai mult comparativ cu anul 2007. Se remarcă, de altfel, o creștere considerabilă a ponderii cantităților de acțiuni operate la bursă pe segmentul Licitare cu strigare, fapt ce a condiționat în acest an și creșterea semnificativă a rulajului bursier pe această porțiune bursieră. Nemijlocit pe segmentul de bază al bursei, vânzare-cumpărare în regim interactiv, cantitatea acțiunilor tranzacționate a scăzut de la 16.4 mil. un. VM în anul 2007 la 7.3 mil. un. valori mobiliare în anul 2008;
- Pe toate segmentele bursiere s-au tranzacționat în anul 2008 valorile mobiliare la 395 societăți pe acțiuni sau cu tocmai 101 (notă: 294, a. 2007) mai multe față de anul 2007. Nemijlocit pe segmentul bursier de vânzare-cumpărare, regim interactiv s-au tranzacționat acțiunile la 229 societăți pe acțiuni față de 184 în anul 2007 (spor cu + 45 clase de acțiuni);
- Numărul total de tranzacții s-a ridicat anul trecut la 3166 față de 2667 înregistrate în anul 2007 (+ 18.71 %), din care cca. 69 la sută revin tranzacțiilor interactive, o pondere ce puțin diferă de cea din anul anterior. Cel mai mare spor a numărului de tranzacții s-a înregistrat în cadrul tranzacțiilor interactive și licitațiilor cu strigare.

Tipul tranzacției	Nr. tranzacții, 2007	Nr. tranzacții, 2008	Modificare, + / - %
Vinzare-cumparare	1 777	2 181	22.73
Oferte publice	581	153	-73.67
Licitare cu strigare	151	533	252.98
Licitatie	107	150	40.19

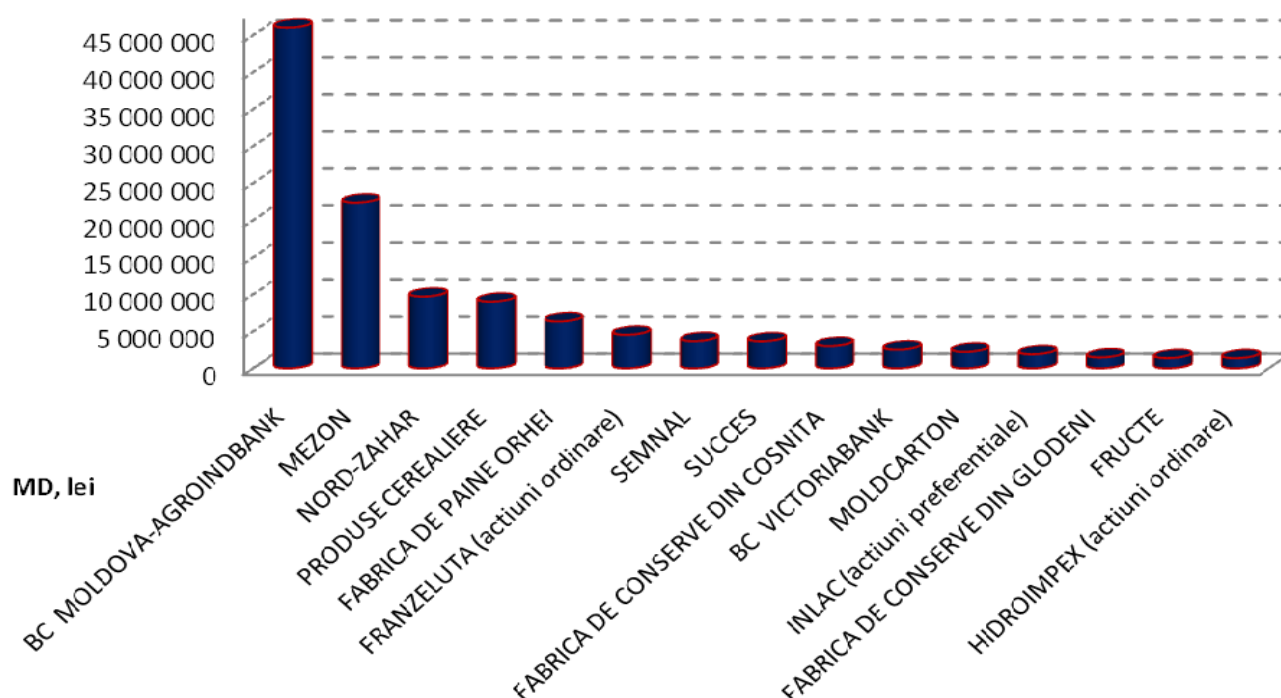
Agentia Proprietatii Publice	33	74	124.24
Vinzare-cumparare (Negociere directa), alte tranzactii	14	75	-
Schimb	4	-	-
Total	2 667	3 166	18.71

- Valoarea medie a unei operațiuni bursiere, cu excepția tranzacțiilor directe, a scăzut în 2008 pe toate segmentele bursiere. În cadrul tranzacțiilor interactive și ofertele publice valoarea medie a tranzacției aproape s-a înjumătățit, iar la licitațiile cu strigare acest indicator a coborât cu - 71 %. Ca factor a acestor reduceri este reducerea din an în an a numărului de acțiuni libere în circulație, lipsa emisiunilor publice de valori mobiliare, căderea prețurilor la acțiuni.

Tipul tranzacției	Valoarea medie a unei tranzacții, lei, 2007	Valoarea medie a unei tranzacții, lei, 2008	Modificare, + / -	Modificare, + / - %
Vânzare-cumpărare	117 046	62 382	-54 664	-46.70
Oferte publice	851 353	429 690	-421 663	-49.53
Licitare cu strigare	2 665 654	768 639	-1 897 015	-71.17
Licitație	382 220	267 504	-114 716	-30.01
Agenția Proprietății Publice	2 320 028	72 454	-2 247 574	-96.88
Vânzare-cumpărare (Negociere directa), alte tranzacții	767 567	6 331 597	5 564 031	724.89
Schimb	10 755	-		
Total	462 463	314 839	-147 624	-31.92

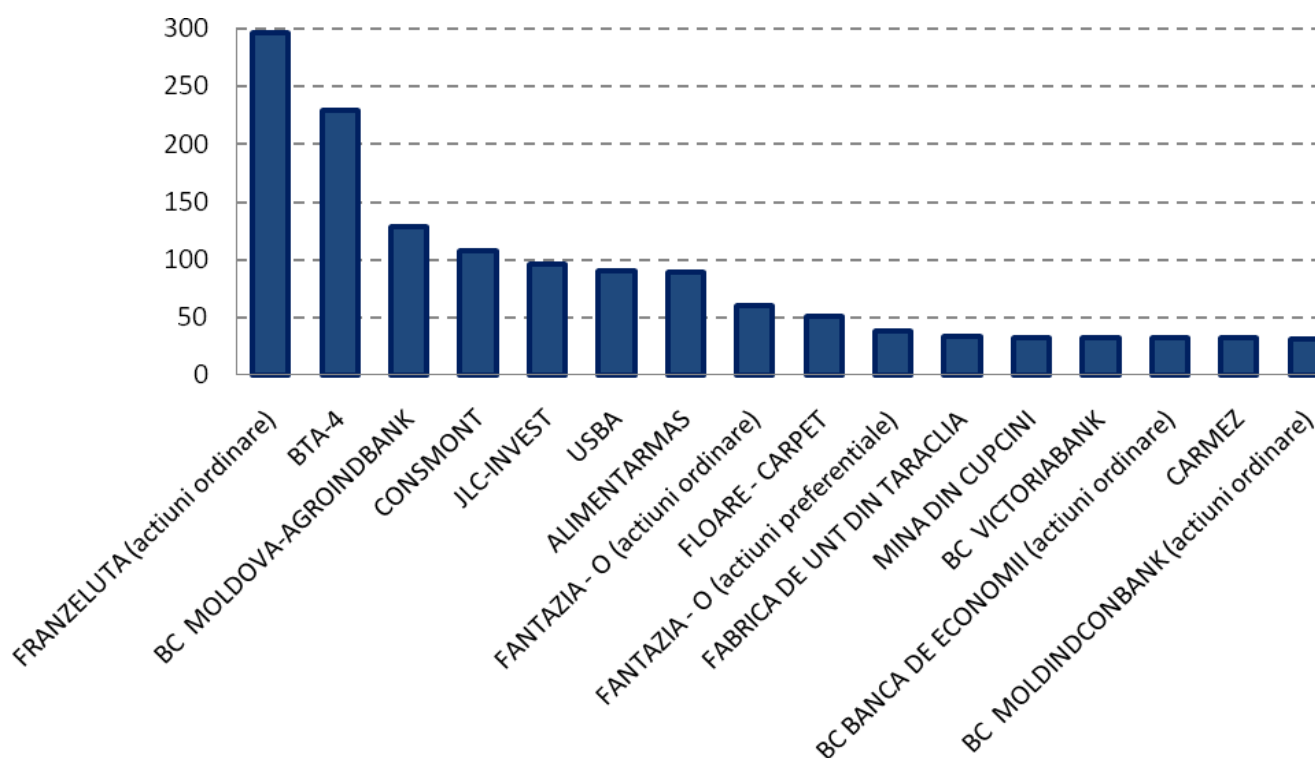
Pe segmentul bursier de bază, vânzare-cumpărare în regim interactiv, rulajul total pentru anul 2008 a atins cifra de 136 mil lei comparativ cu valoarea de 208 mil. lei pentru anul 2007 (- 35%). Circa 88 la sută din rulajul de pe acest segment al bursei a fost suplinit din contul tranzacțiile cu acțiunile a doar 15 emitenți. În vizor apare un rulaj mare și detașat cu acțiunile BC Moldova-Agroindbank SA, care au fost cele mai lichide titluri financiare în regim interactiv în anul analizat. Concentrația rulajului pieței interactive cu acțiunile unui număr mic de companii denotă, cu unele excepții, că piața respectivă e nelichidă, tranzacțiile sunt sporadice și în volume mici, piața a ajuns la maturitate și e necesită noi căi și instrumente de dezvoltare.

Topul acțiunilor operate în volum cel mai mare la BVM în a. 2008 în regim interactiv

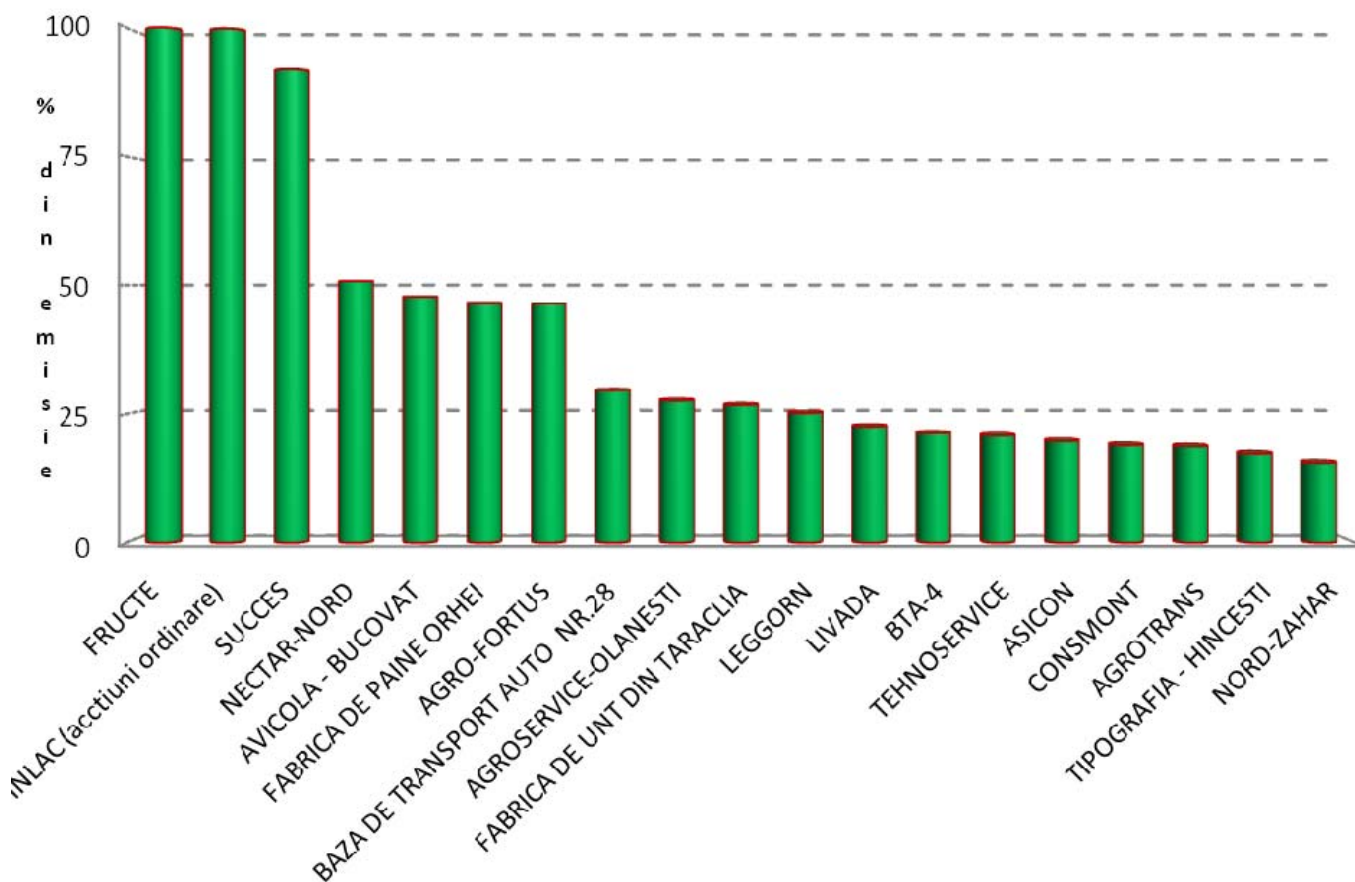
Numărul tranzacțiilor interactive s-au ridicat în anul 2008 la 2181 față de 1777 din anul 2007. De facto, e o tendință bună pentru activitatea bursieră, care e în creștere de la an la an. Circa 63 la sută din numărul total de tranzacții pe acest segment au fost suplinite de tranzacțiile cu acțiunile a 16 emitenți, lucru ce denotă din nou cele menționate mai sus. Cele mai lichide titluri după frecvența tranzacțiilor au fost acțiunile ordinare emise de SA Franzeluta pe fundalul unei căderi lente a cotației bursiere.

Topul acțiunile cu cele mai multe tranzacții interactive în a. 2008

Din cele 229 clase de acțiuni tranzacționate interactiv la bursă în anul 2008 doar la 23 (cca. 10 %) s-a depășit cumulativ operarea unui pachet de acțiuni din emisie mai mare de 10 %, iar la 49 clase de acțiuni – mai mare de 5 %. Prin urmare, tendința aici e în descreștere. Totodată pachete mai mari de 15 % acțiuni s-au tranzacționat cu acțiunile la 19 societăți pe acțiuni, cele mai mari pachete fiind achiziționate la societățile Fructe (101.17 %) și Inlac (99.82 %, acțiuni ordinare). Ținem, să remarcăm aici, că cu toate cele 19 clase acțiuni tranzacțiile bursiere nu s-au derulat continuu, ci au fost mai frecvente în anumite perioade de timp ale anului, fenomen specific pentru piața secundară a valorilor mobiliare din Moldova.

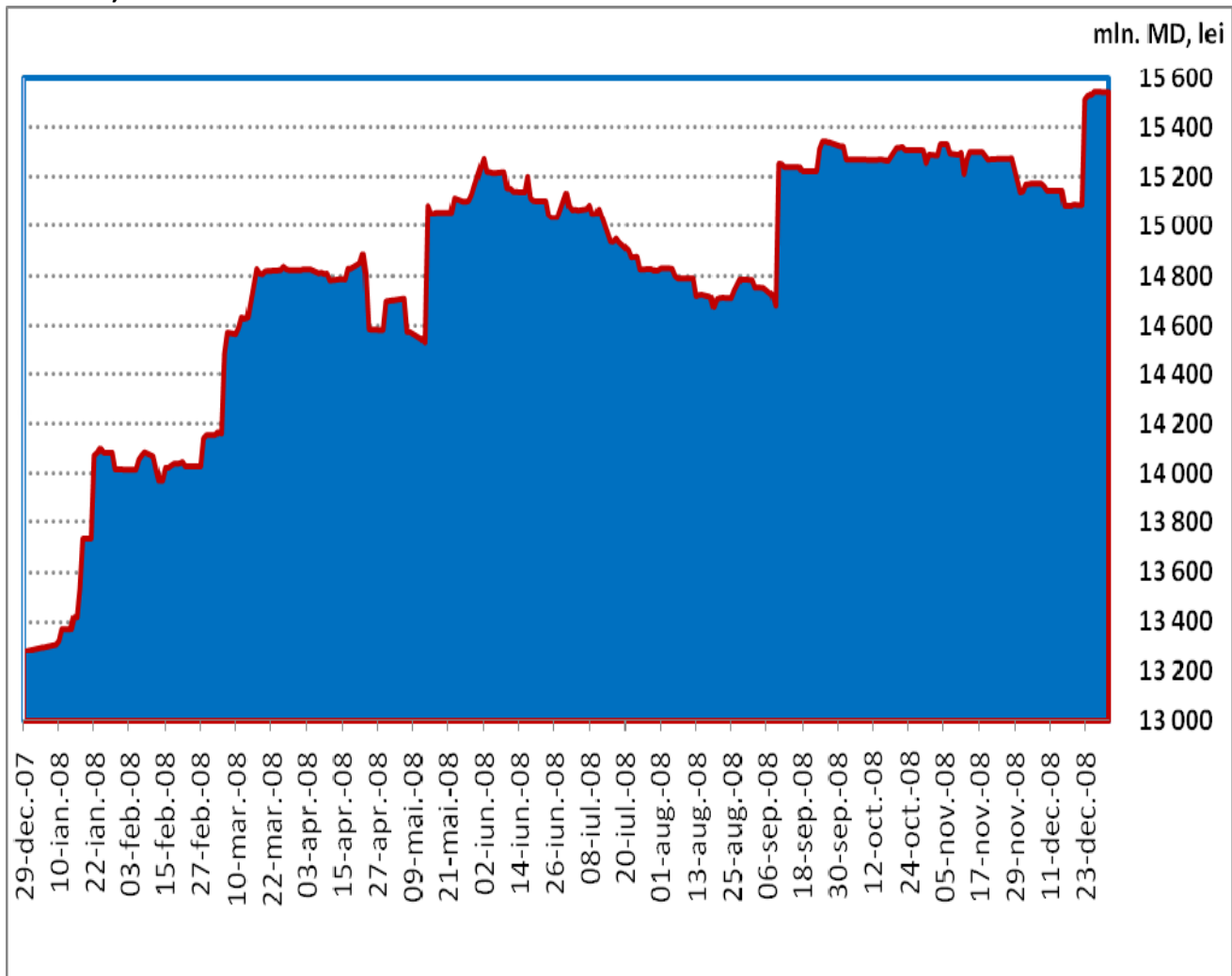
Topul celor mai tranzacționate acțiuni r. interactiv după % din emisie, 2008

Trendul capitalizării bursiere în anul 2008

La finele anului 2008 capitalizarea bursieră calculată după metodologia Agenției de rating și estimare Estimator-VM constituia valoarea de 15.546 mlrd lei, înregistrând o creștere de + 2.26 mlrd lei (+ 17 %) față de finele anului 2007 (13.283 miliarde lei). Prin urmare, în acest an s-a reușit depășirea pragurilor de 14 și 15 mlrd. lei în evoluția indicatorului dat.

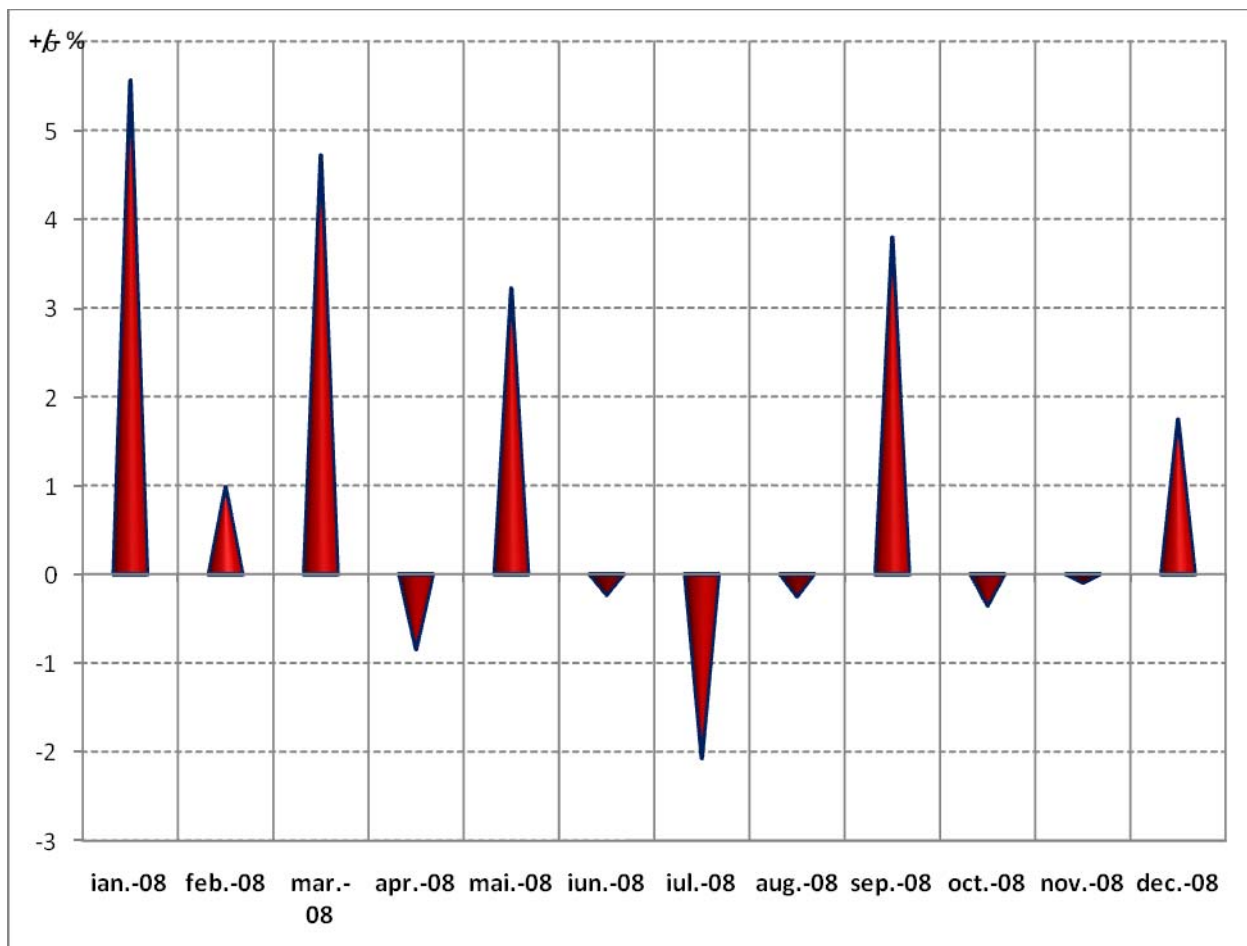
EVOLUȚIA CAPITALIZĂRII BURSIERE - 2008

Sporul valorii capitalizării bursiere în anul analizat e condiționat în mare parte de creșterea valorii de piață bursieră la 44 clase de acțiuni, precum și tranzacționarea pentru prima dată în regim interactiv bursier a acțiunilor la 32 societăți pe acțiuni dintre care cele mai valoroase sunt cele ale societăților Supraten, Covoare-Ungheni, Artmet, Cimișlia și Mărțișor. Emisiunile suplimentare de acțiuni la fel au contribuit la sporul valorii de piață a companiilor. Cea mai relevantă ascensiune de acest gen s-a produs anul trecut în urma unei emisiuni suplimentare de acțiuni la BC Mobiasbancă – Groupe Societe Generale, care în rezultat a devenit compania cu cea mai mare capitalizare bursieră, 2 mldr. lei.

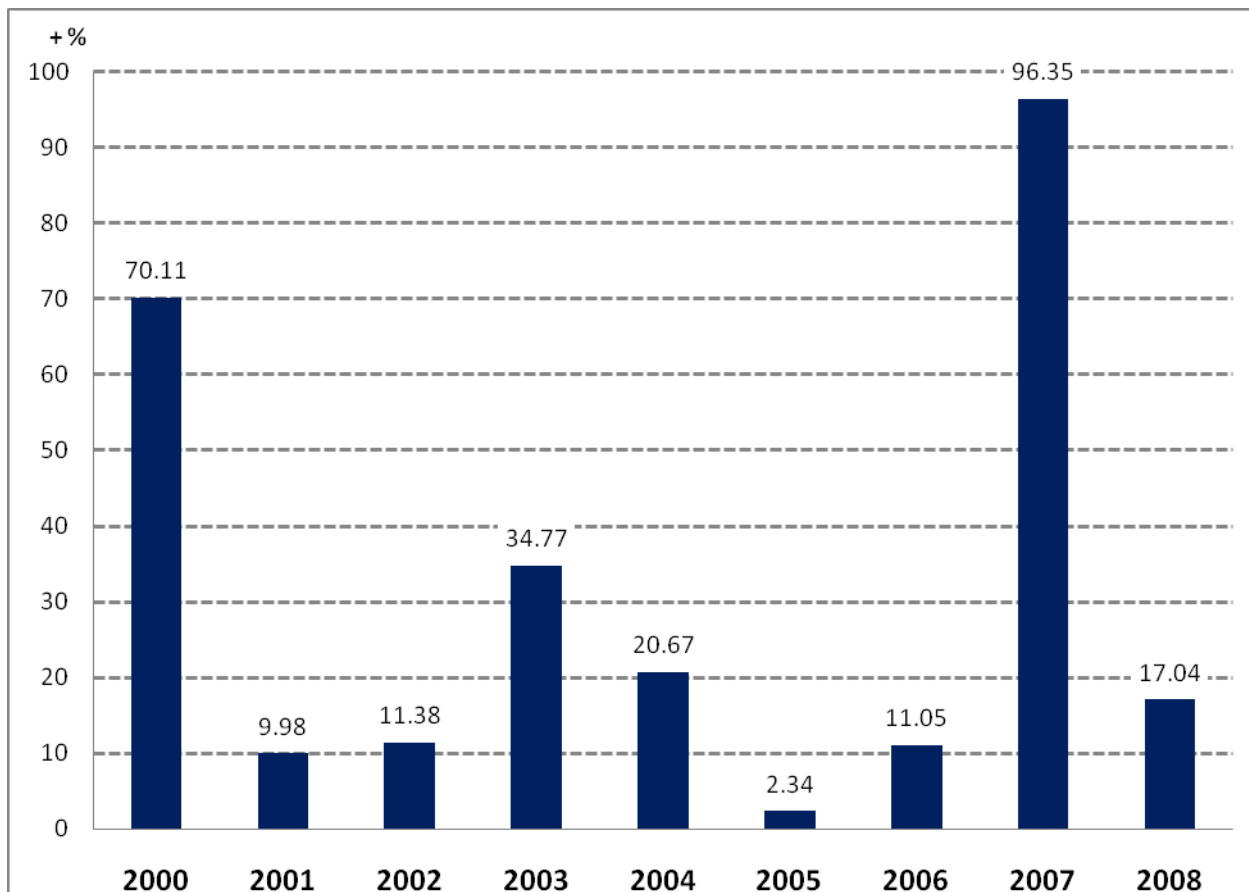
Pe parcursul anului 2008 evoluția lunară a capitalizării bursiere a fost neregulată, cu alte cuvinte au persistat 6 luni cu creșteri și 6 cu căderi a valorii capitalizării. Sporul sumar al acestui indicator pentru tot anul s-a datorat mai mult faptului creșterii valorilor de piață a acțiunilor la BVM în primele 5 luni ale anului. De fapt nici căderile lunare a indicatorului dat nu au fost prea mari, cu excepția lunii iulie. Remarcăm, aici, că saltul capitalizării bursiere din lunile septembrie și decembrie a anului 2008 au fost preponderent influențate de creșterea valorii de piață a BC Mobiasbancă – Groupe Societe Generale SA și respectiv SA Tutun-CTC.

Variația capitalizării bursiere pe parcursul anului 2008

Într-un alt grafic al evoluției valorii de piață a companiilor la BVM pe perioada anilor 2000-2008 constatăm, că creșterea indicatorului dat din anul 2008 a fost cu mult mai mare ca în anii 2001-2002 și 2005-2006. Momentul respectiv e unul destul de pozitiv pentru piață, luând în considerație faptul ca în anii cu creștere mică a capitalizării bursiere nu au avut loc careva crize pe piață, pe când anul trecut parțial a fost dominat de o oarecare stagnare.

Variația capitalizării bursiere pe parcursul anilor 2000 - 2008

Printre primele clase de acțiuni cu cea mai mare capitalizare bursieră pentru anul 2008 (top-14) se regăsesc valorile mobiliare la 8 bănci comerciale și 6 companii din sectorul real al economiei. Valoarea totală de piață a acțiunilor acestor mari companii în funcție de cotația bursieră se ridică la finele anului 2008 la cca. 10.74 mlrd. lei., ceea ce constituie cca. 69 % din capitalizarea bursieră totală la acea dată. Din cadrul acestui clasament doar 4 clase de acțiuni au o capitalizare de peste 1 mlrd. lei, iar decalajul dintre primele 2 poziții din top și restul claselor de acțiuni este foarte semnificativ.

Menționăm aici, că valoarea bursieră pentru o clasă de acțiuni s-a determinat în funcție de ultimul preț înregistrat la bursă în anul 2008 în regim interactiv, vânzare-cumpărare.

TOP-14 clase de acțiuni cu cea mai mare valoare de piață pentru anul 2008

Nr	Denumirea companiei	ISIN	Capitalizarea, lei
1	BC MOBIASBANCA-GROUPE SOCIETE GENERALE	MD14MBIS1000	2 000 000 000
2	BC MOLDOVA AGROINDBANK	MD14AGIB1008	1 971 504 600
3	MOLDOVA-GAZ	MD14MOLG1004	1 066 326 400
4	BC BANCA DE ECONOMII	MD14BECM1002	1 053 304 380
5	BC VICTORIABANK	MD14VCTB1004	800 000 000
6	BC BANCA DE FINANTE SI COMERT	MD14BFCM1001	693 061 470
7	BC BANCA SOCIALA	MD14BSOC1004	637 000 000
8	TUTUN-CTC	MD14TCTC1007	559 102 000
9	PRODUSE CEREALIERE	MD14PROC1009	453 985 598
10	MEZON	MD14MEZO1000	367 865 148

11	SUDZUCKER-MOLDOVA IM	MD14ROZA1009	349 333 120
12	BC MOLDINDCONBANK	MD14MICB1008	336 350 275
13	TIREX PETROL IM	MD14TIRP1008	278 695 680
14	BC INVESTPRIVATBANK	MD14INPV1008	175 200 000

**end item

Sursa: Agenția de rating și estimare Estimator-VM. Contacte: tel/fax – 272-503; 272-504; e-mail: office@evm.md În cazul preluării informației, menționarea sursei este obligatorie.